

สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผน
ปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
กรมสามัญศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณี
จังหวัดเชียงใหม่

นายมานิตย์ สีหิราข

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 850 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015713

| 10303984

STATE AND PROBLEMS OF OPERATIONAL PLANNING PROCESS IN
LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION :
A CASE STUDY OF CHANGWAT CHIANG MAI

Mr. Mani Sitthirat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-576-850-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผน
 ปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา
 : การศึกษาเจาะทะเลบึงจังหวัดเชียงใหม่

โดย นายมานิตย์ ลิทธิราช
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตกร สุคนชทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตกร สุคนชทรัพย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผน
 ปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา
 : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่

โดย นายมานิตย์ สิทธิราช

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนชทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

[Signature] คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature] ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

[Signature] กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนชทรัพย์)

[Signature] กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

มานิตย์ สิทธิราช : สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดเชียงใหม่
(STATE AND PROBLEMS OF OPERATIONAL PLANNING PROCESS IN LARGE SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION:
A CASE STUDY OF CHANGWAT CHIANG MAI) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์,
168 หน้า. ISBN 974-576-850-2.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผน
ปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า ชั้นเตรียมการวางแผนโรงเรียนได้จัดระบบงานสารสนเทศจัดทำสรุปผลการ
ดำเนินงานตามแผนที่ผ่านมา วิเคราะห์ทบทวนภารกิจของโรงเรียน แต่งตั้งคณะทำงาน เตรียมความรู้ด้าน
วางแผนแก่นุคลากรในโรงเรียน และมีปัญหาในชั้นเตรียมการวางแผนซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ระบุโดยมีความถี่สูงสุด
คือ ปัญหาบุคลากรในงานแผนงานมีไม่เพียงพอ ชั้นจัดทำแผนโรงเรียนได้วิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียน
จัดลำดับความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์แผนงานและคาดคะเนปริมาณงานและทรัพยากร กำหนดนโยบาย
จัดทำแผนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ วิเคราะห์แผนงานและความสัมพันธ์ระหว่างโครงการ จัดลำดับความสำคัญ
ของโครงการและการจัดสรรงบประมาณ และมีปัญหาในชั้นจัดทำแผนซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ระบุโดยมีความถี่สูงสุด
คือ ปัญหาครูไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนและให้ความร่วมมือน้อย ชั้นปฏิบัติตามแผนโรงเรียนได้
ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการ จัดทำคู่มือและปฏิทินปฏิบัติงาน จัดประสานงานโครงการ แก้ไขปัญหาในการ
ปฏิบัติงานและมีปัญหาในชั้นปฏิบัติตามแผนซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ระบุโดยมีความถี่สูงสุด คือ ฝ่าย ทมวควิชา และ
งานได้รับงบประมาณล่าช้ากว่าระยะเวลาที่ระบุไว้ในแผน ชั้นติดตาม ควบคุมและประเมินผลการปฏิบัติงาน
ตามแผนโรงเรียนได้กำหนดแผนควบคุมงาน ติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตรวจสอบและ
ปรับปรุงการปฏิบัติงาน รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปีและมีปัญหาในชั้นติดตาม ควบคุม ประเมินผลการ
ปฏิบัติงานตามแผนซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ระบุโดยมีความถี่สูงสุด คือ การนำข้อมูลที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการ
ปฏิบัติงานมาปรับปรุงแผนงาน โครงการน้อยมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

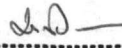
MANIT SITTHIRAT : STATE AND PROBLEMS OF OPERATIONAL PLANNING PROCESS
IN LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION: A CASE STUDY OF CHANGWAT CHIANG MAI. THESIS
ADVISOR: ASST. PROF. SNANCHIT SUKONTASAP, Ph.D. 168 PP. ISBN 974-576-
850-2.

The objective of this study was to identify state and problems of operational planning process in large secondary schools in Changwat Chiang Mai.

Research findings: At pre-planning stage, it was found that the activities organized at this stage were: organizing information system, evaluation of the former plan, review school mission, appointing working groups and personnel preparation in planning. The problem specified with highest frequency was inadequate personnel. At planning stage, schools analyzed and prioritized school problems, analyzed and forecasted workload and resources, formulated policies and plan, analyzed and prioritized projects and budget allocation. The main problem specified at this stage was that teachers disregarded the importance of planning and cooperated at low level. At implementation stage, schools publicized operational plan, prepared manual and work schedule, coordinated among projects and solved implementation problems. The problem identified with highest frequency was delay in budget allocation. The activities performed at follow-up, monitoring and evaluation stage were formulation of work control plan, progress follow-ups, performance evaluation, inspection and improvement. The main problem at this stage was minimal use of feedback for project improvement.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือและความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากคณาจารย์ ดร. สนั่นจิตร สุกนทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิดและคำแนะนำช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการจัดทำจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ ดร. สาธิต สันนะกิจ หัวหน้าโครงการพิเศษ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา อาจารย์ ดร. ศักดิ์สิทธิ์ ชัคคิยาสุวรรณ ฝ่ายสถิติและวิจัย กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา อาจารย์ศิริลักษณ์ นันทะพิศาล ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และให้ขอแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8 อาจารย์แสงชัย สิงหวิบูลย์ ที่ได้กรุณาออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศึกษาธิการ เขตการศึกษา 8 อาจารย์จรูญ วรรณวิไล และขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8 ที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานแผนงานและหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในพระคุณของคุณพ่อสนิท สิทธิราช คุณแม่จันทร์นวล สิทธิราช ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านปัจจัยกำลังทรัพย์และดูแลครอบครัวด้วยดีเสมอมา

ขณะที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณกนิษฐ์ ไชยวรรณ อาจารย์โรงเรียน
ฝางชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ คุณสุกฤษ์ สิทธิราช อาจารย์โรงเรียน
ชุมชนบ้านโป่ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้แนวคิดเบื้องต้นในการสร้าง
เครื่องมือวิจัยและช่วยตรวจสอบปรับปรุงความเหมาะสม ด้านการใช้ภาษาของแบบ
สัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

หากงานวิจัยนี้มีคุณประโยชน์ต่อวงการ บริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ขอขอบคุณความดีนั้น
แก่ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ด้วยความขอบคุณ

มานิตย์ สิทธิราช

ตุลาคม 2532

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของการวางแผน	10
ความสำคัญของการวางแผน	12
ประเภทของแผน	14
กระบวนการวางแผน	20
ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนโดยทั่วไป	29
การวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษา	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	52
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	122
ประวัติผู้วิจัย	168

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สภาพภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามตำแหน่งหรือหน้าที่ รับผิดชอบปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ รับผิดชอบ วุฒิทางการศึกษาสูงสุด ความรู้ในด้านการวางแผน และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการวางแผน	57
2	สภาพการดำเนินงานในขั้นเตรียมการวางแผน	60
3	ปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ไข และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ขั้นเตรียมการวางแผน	66
4	สภาพการดำเนินงานในขั้นจัดทำแผน	68
5	ปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ไข ปัญหา และข้อเสนอแนะในการ ดำเนินงานขั้นจัดทำแผน	76
6	สภาพการดำเนินงานในขั้นปฏิบัติตามแผน	78
7	ปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ไข ปัญหา และข้อเสนอแนะในการ ดำเนินงาน ขั้นปฏิบัติตามแผน	82
8	สภาพการดำเนินงานในขั้นติดตาม ควบคุม และประเมินผลการ ปฏิบัติงานตามแผน	84
9	ปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ไข ปัญหา และข้อเสนอแนะในการ ดำเนินงาน ขั้นติดตาม ควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผน	90